

ตอนที่ 4
เหตุผลวิบัติ

บทที่ 12

เหตุผลวิบัติ

โครงสร้างเนื้อหา

1. เหตุผลวิบัติ
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 ประเภทของเหตุผลวิบัติ
2. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ
 - 2.1 เหตุผลวิบัติของการคิดหาเหตุผลโดยตรง
 - 2.1.1 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนคุณภาพ
 - 2.1.2 เหตุผลวิบัติในการสลับพจน์
 - 2.1.3 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนพจน์
 - 2.2 เหตุผลวิบัติของตรรกบท
 - 2.3 เหตุผลวิบัติของตรรกบทสันนิษฐาน
 - 2.4 เหตุผลวิบัติของตรรกบทเมื่อเลือก
 - 2.5 เหตุผลวิบัติของตรรกบทปิดประตู
3. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา
 - 3.1 ความหมาย
 - 3.2 แบบของเหตุผลวิบัติทางเนื้อหา
 - 3.2.1 การคว่นสรุป
 - 3.2.2 การใช้แนวเทียบผิด
 - 3.2.3 การใช้สมมติฐานผิดความหมาย
 - 3.2.4 การอ้างความเป็นสาเหตุผิด

4. เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา

4.1 ความหมาย

4.2 แบบของเหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา

4.2.1 การอ้างอำนาจ

4.2.2 การอ้างเมตตาธรรม

4.2.3 การอ้างคนส่วนมาก

4.2.4 การอ้างความไม่รู้

4.2.5 การ โจมตีตัวบุคคล

สาระสำคัญ

1. เหตุผลวิบัติเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องอันเกิดจากความผิดพลาดในกระบวนการคิดหาเหตุผลทั้งแบบอุปนัยและนิรนัย

2. เหตุผลวิบัติแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ

2. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา

3. เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา

3. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยโดยเฉพาะ และมีลักษณะเป็นความผิดพลาดในทางรูปแบบซึ่งสามารถรู้ได้โดยการตรวจสอบรูปแบบหรือโครงสร้างของการอ้างเหตุผล

4. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหาเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับอ้างเหตุผลแบบอุปนัยโดยเฉพาะ และสามารถรู้ได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของการอ้างเหตุผลนั้น

5. เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยาเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องอันเกิดจากองค์ประกอบทางจิตวิทยา

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

หลังจากศึกษาบทที่ 12 แล้วนักเรียนจะ

1. เข้าใจเรื่องเหตุผลวิบัติ
2. สามารถอธิบายและแยกความแตกต่างระหว่างเหตุผลวิบัติทั้ง 3 แบบ คือ เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา และเหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา
3. สามารถบอกได้ว่าการอ้างเหตุผลนั้น ๆ เป็นการอ้างเหตุผลวิบัติหรือไม่
4. สามารถบอกได้ว่าการอ้างเหตุผลนั้น ๆ เป็นการอ้างเหตุผลวิบัติแบบใด
5. สามารถบอกรชื่อและชนิดของการอ้างเหตุผลวิบัติแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในการอ้างเหตุผลนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ้างเหตุผลแบบอุปนัยหรือนิรนัยได้

1. เหตุผลวิบัติ

ตรรกวิทยานั้นเปรียบเหมือนกับเหรียญที่มี 2 ด้าน ด้านแรกซึ่งเป็นด้านบวกนั้นเป็นการกล่าวถึงข้อกำหนดหรือเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้การอ้างเหตุผลที่สมบูรณ์ ส่วนด้านที่สองซึ่งเป็นด้านลบนั้นเป็นการกล่าวถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการอ้างเหตุผล

1.1 ความหมาย

เหตุผลวิบัติ (fallacy) เป็นการอ้างเหตุผลที่บกพร่องอันเกิดจากความผิดพลาดในกระบวนการคิดหาเหตุผล (reasoning process) ทั้งแบบอุปนัยและนิรนัยซึ่งส่งผลให้การอ้างเหตุผลนั้นเป็นการอ้างเหตุผลที่วิบัติ (fallacious argument)

ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุผลวิบัตินี้ มีสิ่งที่ควรสังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือ การพบว่ามีเหตุผลวิบัติในการอ้างเหตุผลใดนั้น มันไม่ได้ทำให้เราสามารถสรุปได้ว่าข้อสรุปนั้นเท็จ (false) ในกรณีที่มีการอ้างเหตุผลบกพร่องหรือวิบัตินั้น มันหมายถึงว่า การอ้างเหตุผลนั้นจะไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้เราเชื่อได้ว่าข้อสรุปนั้นถูก

1.2 ประเภทของเหตุผลวิบัติ

เหตุผลวิบัติ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ (Formal or Logical Fallacy)
2. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา (Informal or Material Fallacy)
3. เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา (Psychological Fallacy)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. จงบอกว่าคุณคิดว่าข้อใดต่อไปนี้จริงหรือเท็จ

- ___ 1. การอ้างเหตุผลที่มีเหตุผลวิบัตินั้นอาจจะมีข้อสรุปที่เป็นจริงได้
- ___ 2. เหตุผลวิบัติคือความผิดพลาดในการคิดหาเหตุผล
- ___ 3. เมื่อพบว่ามีเหตุผลวิบัติในการอ้างเหตุผลใด เราจึงรู้ว่าข้อสรุปจะเท็จเสมอ
- ___ 4. เมื่อพบว่ามีเหตุผลวิบัติในการอ้างเหตุผลใด เราจึงได้ข้ออย่างแน่นอนว่าการอ้างเหตุผลนั้นมันไม่สนับสนุนข้อสรุป
- ___ 5. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบนั้นอาจรู้ได้โดยการตรวจสอบรูปแบบ (form) ของการอ้างเหตุผล
- ___ 6. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหาอาจรู้ได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของ การอ้างเหตุผลนั้น

2. เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ

เหตุผลวิบัติทางรูปแบบ (Formal or Logical Fallacy) เป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยโดยเฉพาะ และมีลักษณะเป็นความผิดพลาดในทางรูปแบบซึ่งสามารถรู้ได้โดยการตรวจสอบรูปแบบหรือโครงสร้างของการอ้างเหตุผล

เหตุผลวิบัติทางรูปแบบมีหลายชนิด คือ

- 2.1 เหตุผลวิบัติของการคิดหาเหตุผลโดยตรง
- 2.2 เหตุผลวิบัติของครรกบท
- 2.3 เหตุผลวิบัติของครรกบทสันนิษฐาน
- 2.4 เหตุผลวิบัติของครรกบทเพื่อเลือก
- 2.5 เหตุผลวิบัติของครรกบทปิดประตู

2.1 เหตุผลวิบัติของการคิดหาเหตุผลโดยตรง

เหตุผลวิบัติของการคิดหาเหตุผลโดยตรงมีอยู่หลายแบบ คือ

2.1.1 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนคุณภาพ

2.1.2 เหตุผลวิบัติในการสลับพจน์

2.1.3 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนพจน์

2.1.1 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนคุณภาพ

เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนคุณภาพ (false obversion) เป็นการคิดหาเหตุผลโดยตรงที่ผิดพลาดเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่งในการเปลี่ยนคุณภาพ คือ

1. เปลี่ยนคุณภาพของประพจน์ใหม่ให้ตรงกันข้ามกับคุณภาพของประพจน์เดิม
2. ให้ภาคประธานคงเดิม ปริมาณคงเดิม
3. ทำภาคนิเทศของประพจน์ใหม่ให้เป็นพจน์ที่ขัดแย้งกับภาคนิเทศของประพจน์เดิม

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนคุณภาพ

ประโยคเดิม : การใช้เวลาร่วมกันเป็นการทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข

ประโยคใหม่ : การใช้เวลาร่วมกันไม่เป็นการทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข

คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะมีการฝ่าฝืนกฎข้อ 3

2.2.2 เหตุผลวิบัติในการสลับพจน์

เหตุผลวิบัติในการสลับพจน์ (false conversion) เป็นการคิดหาเหตุผลโดยตรงที่ผิดพลาดเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่งในการสลับพจน์คือ

1. สลับภาคนิเทศในประพจน์เดิมเป็นภาคประธานในประพจน์ใหม่ และสลับพจน์ประธานไปเป็นภาคนิเทศในประพจน์ใหม่
2. ให้คุณภาพของประพจน์คงเดิม
3. ไม่ให้พจน์ใดในประพจน์ใหม่มีความหมายกระจายเต็มขอบเขต นอกจากมันจะมีความหมายกระจายเต็มขอบเขตมาแล้วในประพจน์เดิม

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติในการสลับพจน์
ประโยคเดิม : คนที่ไม่จริงใจทั้งหมดเป็นคนที่ไม่น่าคบ
ประโยคใหม่ : คนที่ไม่น่าคบทั้งหมดเป็นคนที่ไม่จริงใจ
คำอธิบาย มีการฝ่าฝืนกฎข้อ 3

2.2.3 เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนพจน์

เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนพจน์ (false inversion) เป็นการคิดหาเหตุผลโดยตรงที่ผิดพลาดเนื่องจากฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่งในการเปลี่ยนพจน์ คือ

1. ให้พจน์ประธานของประพจน์ใหม่เป็นพจน์ที่ขัดแย้งกับพจน์ประธานของประพจน์เดิม
2. ให้ปริมาณของประพจน์เดิมเป็นชนิดทั่วไปแต่ปริมาณของประพจน์ใหม่เป็นชนิดบางส่วน
3. ในการเปลี่ยนพจน์ทั้งหมด คุณภาพของประพจน์ใหม่คงเดิม แต่ในการเปลี่ยนพจน์บางส่วน คุณภาพของประพจน์ใหม่ตรงกันข้ามกับของเดิม
4. ในการเปลี่ยนพจน์ทั้งหมด ภาคนิเทศของประพจน์ใหม่จะเป็นพจน์ที่ขัดแย้งกับภาคนิเทศเดิม แต่ในการเปลี่ยนพจน์บางส่วน ภาคนิเทศของประพจน์จะคงเดิม

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติในการเปลี่ยนพจน์
ประพจน์เดิม : ปลาทั้งหมดเป็นสัตว์น้ำ
ประพจน์ใหม่ : สัตว์ที่ไม่ใช่ปลาทั้งหมดเป็นสิ่งที่ไม่ใช่สัตว์น้ำ
คำอธิบาย การเปลี่ยนพจน์โดยทั้งหมดนี้ฝ่าฝืนกฎข้อ 2

2.2 เหตุผลวิบัติของตรรกบท

เหตุผลวิบัติของตรรกบทเป็นการคิดหาเหตุผลบกพร่องอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่งของการอ้างเหตุผลแบบตรรกบท คือ

1. ตรรกบทจะต้องมี 3 พจน์ คือ พจน์หลัก พจน์รอง และพจน์กลาง
2. พจน์กลางต้องกระจายอย่างน้อย 1 ครั้ง
3. พจน์ที่กระจายในข้อสรุปต้องกระจายมาก่อนในข้ออ้าง โดยกฎนี้หมายรวมทั้งพจน์หลักและพจน์รอง

4. หากมีข้ออ้างข้อหนึ่งเป็นประพจน์ปฏิเสธ ข้อสรุปต้องเป็นประพจน์ปฏิเสธ
5. หากข้ออ้างข้อหนึ่งเป็นประพจน์บางส่วน ข้อสรุปจะต้องเป็นประพจน์บางส่วน
6. หากข้ออ้างทั้งคู่เป็นประพจน์ยืนยัน ข้อสรุปต้องเป็นประพจน์ยืนยัน
ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติของตรรกบท
ชาวเลเป็นชาวพื้นเมือง
สมศักดิ์เป็นผู้ที่อยู่กับชาวเล
∴ สมศักดิ์เป็นชาวพื้นเมือง
คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะมี 4 พจน์ เป็นการฝ่าฝืนกฎข้อ 1

คนรวยคือคนที่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
คนที่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่บางคนเป็นคนจน
∴ คนจนบางคนเป็นคนรวย
คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะพจน์กลางไม่กระจายเลยสักครั้ง ผิดกฎข้อ 2

คนรวยทุกคนเป็นคนที่สวยได้
สโนว์ไวท์ไม่เป็นคนรวย
∴ สโนว์ไวท์ไม่เป็นคนที่สวยได้
คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะพจน์หลักกระจายในข้อสรุปโดยไม่กระจายมาก่อนในข้ออ้าง ผิดกฎข้อ 3

2.3 เหตุผลวิบัติของตรรกบทสันนิษฐาน

เหตุผลวิบัติของตรรกบทสันนิษฐานเป็นการคิดหาเหตุผลบกพร่องอันเกิดจากการฝ่าฝืนกฎของตรรกบทแบบสันนิษฐาน คือ

กรณีที่เป็นตรรกบทสันนิษฐานแบบคงเดิม ข้ออ้างรองจะได้อาจมาจากการยืนยันตอนหน้าของประพจน์สันนิษฐาน (affirming the antecedent) และข้อสรุปจะได้อาจมาจากการยืนยันตอนหลังของประพจน์สันนิษฐาน

กรณีที่เป็นตรรกบทสันนิษฐานแบบเปลี่ยนแปลง ข้ออ้างรองจะได้
มาจากการปฏิเสธตอนหลังของประพจน์สันนิษฐาน (denying the consequent)
และข้อสรุป จะได้จากการปฏิเสธตอนหน้าของประพจน์สันนิษฐาน

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติของตรรกบทสันนิษฐานแบบคงเดิม

ถ้าคนสุขภาพจิตดี เราก็มองว่าเป็นต้องมิจิตแพทย์

เราไม่มองว่าเป็นต้องมิจิตแพทย์

∴ คนสุขภาพจิตดี

คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะยืนยันอันตอนหลังของประพจน์สันนิษฐาน

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติของตรรกบทสันนิษฐานแบบเปลี่ยนแปลง

ถ้าคนสุขภาพจิตดี เราก็มองว่าเป็นต้องมิจิตแพทย์

คนสุขภาพจิตไม่ดี

∴ เรามองว่าเป็นต้องมิจิตแพทย์

คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะปฏิเสธตอนต้นของประพจน์สันนิษฐาน

2.4 เหตุผลวิบัติของตรรกบทเมื่อเลือก

เหตุผลวิบัติของตรรกบทเมื่อเลือกเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องอันเกิด
จากการไม่ทำตามกฎของตรรกบทเมื่อเลือกซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ

1. กรณีที่มีตัวเลือกที่ไม่แยกจากกันเด็ดขาด ใช้แบบ modus tollendo
ponens คือ ให้นำตัวเลือกใดตัวหนึ่งในข้ออ้างหลักมาเปลี่ยนให้เป็นปฏิเสธ แล้วใช้เป็น
ข้ออ้างรองและนำตัวเลือกอีกตัวหนึ่งมาเป็นข้อสรุปโดยไม่เปลี่ยนแปลง

2. กรณีที่มีตัวเลือกแยกจากกันโดยเด็ดขาด ใช้แบบ modus ponendo
ponens คือ ให้นำตัวเลือกใดตัวหนึ่งในข้ออ้างหลักมาใช้เป็นข้ออ้างรอง และนำตัวเลือก
อีกตัวหนึ่งมาปฏิเสธแล้วใช้เป็นข้อสรุป

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติของตรรกบทเมื่อเลือกที่ตัวเลือกไม่ได้แยกจากกัน
โดยเด็ดขาด

เขาเป็นเจ้าของหรือมิฉะนั้นก็เป็นลูกหนี้

เขาเป็นเจ้าของ

∴ เขาไม่เป็นลูกหนี้

คำอธิบาย เหตุผลวิบัติเพราะข้ออ้างรองเป็นอินซัน แต่ตัวเลือกไม่ได้
แยกจากกันโดยเด็ดขาด

2.5 เหตุผลวิบัติของตรรกบทปิดประตูล (False Dilemma)

เหตุผลวิบัติของตรรกบทปิดประตูลเป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องเนื่องจาก
ตรรกบทปิดประตูลนั้นมีทางเลือกมากกว่าที่เสนอมา หรือทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งใน
สองทางเลือกนั้นไม่ได้มีลักษณะเป็นสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ซึ่งมีผลทำให้ตรรกบทนั้นไม่อาจ
เรียกได้ว่าเป็นตรรกบทปิดประตูล

ตัวอย่าง เหตุผลวิบัติของตรรกบทปิดประตูล

ถ้ารัฐบาลจีนภาษี เศรษฐกิจจะยิ่งแย่ และถ้ารัฐบาลลดภาษี สวัสดิการ
ที่จำเป็นก็จะต้องถูกตัด

ภาษีนั้นจะต้องขึ้นหรือลดอย่างไรอย่างหนึ่ง

∴ เศรษฐกิจจะยิ่งแย่หรือสวัสดิการที่จำเป็นก็จะต้องถูกตัด

คำอธิบาย เหตุผลวิบัติ เพราะทางเลือกเกี่ยวกับภาษีนั้นมีได้มากกว่า
ขึ้นภาษีหรือลดภาษี คือยังมีทางเลือกที่สามคือภาษีอาจจะคงเดิมก็ได้ เพราะฉะนั้น ข้อสรุป
ที่ว่า “ เศรษฐกิจจะยิ่งแย่หรือสวัสดิการที่จำเป็นก็จะต้องถูกตัด ” นั้นก็ไม่จำเป็น
จะต้องจริง

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. จงบอกว่าการอ้างเหตุผลต่อไปนี้เป็นการอ้างเหตุผลวิบัติทางรูปแบบชนิดใด เพราะเหตุใด

1. ประโยคเดิม : คนบางคนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์
 ประโยคใหม่ : คนบางคน ไม่เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์
2. ประโยคเดิม : ไม่มีชายพิการคนใดเป็นทหาร
 ประโยคใหม่ : ชายพิการบางคนเป็นผู้ที่ไม่ใช่ทหาร
3. ประโยคเดิม : คนออกศัญญ์ทั้งหมดเป็นคนไม่น่าคบ
 ประโยคใหม่ : คนที่ไม่น่าคบทั้งหมดเป็นคนออกศัญญ์
4. ประโยคเดิม : ไม่มีคนมีอคติคนใดเป็นผู้ที่ยังธรรม
 ประโยคใหม่ : คนไม่มีอคติบางคน ไม่เป็นผู้ที่ยังธรรม
5. ประโยคเดิม : ไม่มีผู้ที่ไม่มีความรู้คนใดเป็นนักวิชาการ
 ประโยคใหม่ : ไม่มีผู้ที่ไม่ใช่ นักวิชาการคนใดเป็นผู้ที่มีความรู้
6. ประโยคเดิม : ผู้บริหารทั้งหมดเป็นผู้ที่มีความสามารถ
 ประโยคใหม่ : คนที่ไม่ใช่ผู้บริหารทุกคน ไม่เป็นคนที่มีความสามารถ
7. งานศิลปะทั้งหลายเป็นสิ่งที่มีความหมาย
 ของสะสมบางอย่างเป็นงานศิลปะ
 ∴ ของสะสมทั้งหลายเป็นสิ่งที่มีความหมาย
8. ชาวอินเดียทั้งหมดเป็นชาวอารยัน
 ชาวอินเดียทั้งหมดเป็นชาวเอเชีย
 ∴ ชาวเอเชียทั้งหมดเป็นชาวอารยัน

9. สัตว์บางชนิดเป็นสัตว์เลี้ยง
สุนัขป่าทั้งหมดเป็นสัตว์
∴ สุนัขป่าทั้งหมดเป็นสัตว์เลี้ยง
10. ถ้าสงครามไม่ยุติ ประชาชนจะเดือดร้อน
สงครามยุติ
∴ ประชาชนไม่เดือดร้อน
11. ถ้าเขาคทน เขาจะประสบความสำเร็จ
เขาประสบความสำเร็จ
∴ เขาคทน
12. ถ้าเขาเป็นครูที่ดี เขาจะต้องเป็นตัวอย่างของบทสอน
เขาเป็นตัวอย่างของบทสอน
∴ เขาเป็นครูที่ดี
13. ผู้ที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นคนเก่งหรือมี ฉะนั้น
ก็เป็นคนขยัน
สมศักดิ์จึงเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จนั้นเป็นคนขยัน
∴ สมศักดิ์ไม่เป็นคนเก่ง
14. เขาเดินทาง ไปเชียงใหม่ โดยทางรถยนต์หรือมี ฉะนั้นก็ทาง
รถไฟ
เขาเดินทางไปทางรถยนต์
∴ เขาไม่ได้เดินทางโดยทางรถไฟ
15. นุติกำลังคิดว่า เธอจะต้องลงทะเบียนเรียน EN 201 ในเทอม 1
หรือเทอม 2 ถ้าเธอเลือกเรียน EN 201 ในเทอม 1 เธอก็จะเรียนหนักและ
ลำบากมาก แต่ถ้าเธอเลือกเรียน EN 201 ในเทอม 2 เธอก็จะลำบากมาก
อีกเช่นกันถ้าเธอสอบไม่ผ่านในเทอมนั้น เพราะครบ 8 ปีพอดี ดังนั้น ไม่ว่า
นุติจะเลือกเรียน EN 201 ในเทอม 1 หรือเทอม 2 มันก็เป็นปัญหาหนัก
สำหรับเธอ

3. เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา

3.1 ความหมาย

เหตุผลวิบัติทางเนื้อหา (Informal or Material Fallacy) เป็นความผิดพลาดในการอ้างเหตุผลแบบอุปนัยที่จะค้นพบได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของกรอ้างเหตุผล

3.2 แบบของเหตุผลวิบัติทางเนื้อหา

เหตุผลวิบัติทางเนื้อหานั้นมีมาก แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะบางแบบเท่านั้นคือ

3.2.1 การด่วนสรุป

3.2.2 การใช้แนวเทียบผิด

3.2.3 การใช้สมมติฐานผิดความหมาย

3.2.4 การอ้างความเป็นสาเหตุผิด

3.2.1 การด่วนสรุป

การด่วนสรุป (Hasty Generalization) เป็นความผิดพลาดในการคิดหาเหตุผลซึ่งเกิดขึ้นจากการสรุปโดยไม่มีตัวอย่างที่มากพอที่จะสนับสนุนข้อสรุปนั้น หรือถ้าเป็นการเก็บสถิติ มันก็จะเป็นการเก็บสถิติที่น้อยเกินไป

ตัวอย่าง

สองเดือนก่อนคนงานแถวนี้ขโมยของคนในละแวกบ้าน และในช่วงใกล้ ๆ กัน ผู้หญิงคนหนึ่งถูกขโมย อีกคนหนึ่งถูกประทุษร้ายทางเพศ ก็พวกคนงานนี้แหละที่ชอบก่ออาชญากรรม

ในการคิดหาเหตุผลแบบอุปนัยเพื่อจะให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องนั้น จำเป็นที่เราจะต้องคำนึงตามกฎ 2 ข้อนี้ คือ

1. มีกรณีหรือตัวอย่างที่มากพอเพียงในการที่จะทำการสรุปแบบก้าวกระโดด
2. กรณีหรือตัวอย่างนั้นจะต้องเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากร

การฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้การอ้างเหตุผลนั้นผิดพลาด โดยการฝ่าฝืนกฎข้อแรกนั้นเป็นเหตุผลวิบัติจากการด่วนสรุป ส่วนการฝ่าฝืนกฎข้อ 2 คือการสรุปจากตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชานั้นก็ทำให้ผลที่ได้จากการสรุปครอบคลุม (generalization) นั้นผิดพลาดเช่นกัน

3.2.2 การใช้แนวเทียบผิด

ในการอ้างเหตุผลโดยอาศัยแนวเทียบ (Analogy) สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงเสมอก็คือ

1. การมีความคล้ายคลึงหรือมีลักษณะร่วมที่สำคัญในส่วนที่ใช้เทียบ
2. การไม่มีความแตกต่างหรือลักษณะต่างที่สำคัญในส่วนที่ใช้เทียบ

หากมีการฝ่าฝืนกฎข้อใดข้อหนึ่ง การอ้างเหตุผลนั้นก็จะเป็นเหตุผลวิบัติ

การใช้แนวเทียบผิด (False Analogy) เป็นความผิดพลาดในการคิดหาเหตุผลด้วยการเปรียบเทียบของ 2 สิ่ง หรือสภาวะการณ์ 2 สภาวะการณ์ ซึ่งขาดความเหมือนหรือลักษณะร่วมที่สำคัญที่จะใช้สนับสนุนข้อสรุปที่ได้จากการอ้างเหตุผลนั้น หรือในบางครั้งก็เป็นผลมาจากการที่ลักษณะร่วมสำคัญที่ใช้ในการเปรียบเทียบนั้นไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่สรุป

ตัวอย่าง

บ้านใหม่ของอุดรนั้นเป็นบ้านสองชั้น สีขาว อยู่ในซอยราคาไม่แพง และบ้านใหม่ของทักษิณก็เป็นบ้านสองชั้น สีขาว อยู่ในซอยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นก็ต้องราคาไม่แพงเช่นกัน

ในการพิจารณาการอ้างเหตุผลโดยอาศัยแนวเทียบนั้น เราต้องดูว่า

1. อะไรคือสิ่งที่เป็นลักษณะร่วมที่สำคัญของ 2 สิ่งนั้น
2. สิ่งที่กำลังอ้างถึงในข้อสรุปนั้นสัมพันธ์กับลักษณะร่วมดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

หากสิ่งที่กล่าวถึงในข้อสรุปกับลักษณะร่วมนั้นมีความสัมพันธ์กัน การอ้างเหตุผลโดยอาศัยแนวเทียบนั้นก็เป็นการอ้างเหตุผลที่ดี (strong argument) แต่ถ้าลักษณะร่วมนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน มันก็เป็นการอ้างเหตุผลที่ไม่ดี (weak argument)

จากตัวอย่างข้างต้น ทั้งบ้านของบุตรและทักษิณ มีลักษณะร่วมกัน คือ การเป็นบ้านใหม่ การเป็นบ้านสองชั้น การเป็นบ้านสีขาว การเป็นบ้านที่อยู่ในซอย แต่เนื่องจากลักษณะร่วมเหล่านี้ไม่ได้เป็นลักษณะร่วมที่สำคัญ และลักษณะร่วมเหล่านี้ก็ไม่สัมพันธ์กับข้อสรุป คือ การมีราคาไม่แพง (ลักษณะร่วมที่สำคัญที่สัมพันธ์กับราคาของบ้านต้องเป็น ย่านหรือทำเลของบ้าน, ขนาดของที่ดิน, ขนาดของบ้าน, แบบของบ้าน, วัสดุที่ใช้สร้างบ้าน เป็นต้น) การอ้างเหตุผลนี้จึงเป็นเหตุผลวิบัติในการใช้แนวเทียบผิด เนื่องจากลักษณะร่วมที่ใช้เป็นแนวเทียบนั้นไม่ดีพอที่จะสนับสนุนข้อสรุปได้

3.2.3 การใช้สมมติฐานผิดความหมาย

การใช้สมมติฐานผิดความหมาย (Misuse of Hypothesis) เป็นการทึกทักหรือถือเอาว่าสมมติฐาน (hypothesis) นั้นเป็นจริง

แท้จริงสมมติฐานและสิ่งที่ได้จากสมมติฐานนั้นเป็นเพียงการคาดคะเน ในความเป็นจริงแล้วเราไม่สามารถยืนยันหรือแน่ใจได้ว่า สิ่งที่เรากังวลหรือคาดไว้นั้นจะถูกต้อง การถือเอาว่าสมมติฐานเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอนหรือเป็นจริงแล้วโดยที่มันยังเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนหรือยังไม่เป็นจริงนั้นเป็นการสับสนระหว่าง “การคาดคะเน” (speculation) กับ “ความแน่นอน” (certainty)

ตัวอย่าง

ขณะนี้ยอดขายสินค้าประเภทอาหารเสริมตกลงไปมาก

ถ้าบริษัทจะใช้งบโฆษณาสินค้าให้มากเท่ากับที่ใช้

เมื่อ 3-4 ปีที่แล้ว ยอดขายจะไม่ตกเช่นนี้อย่างแน่นอน

3.2.4 การอ้างความเป็นสาเหตุผิด

เหตุผลวิบัติจากการอ้างความเป็นสาเหตุผิด (Assuming the Cause หรือ Post hoc Fallacy) เป็นการถือเอาความจริงที่ว่า เหตุการณ์หนึ่งเกิดก่อนอีกเหตุการณ์หนึ่ง นั้นว่าเป็นการพิสูจน์ที่พอเพียงของการสรุปว่าเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นั้นมีความสัมพันธ์กันในเชิงสาเหตุ (causal relationship) โดยการถือเอาเหตุการณ์ที่เกิดก่อนว่าเป็นสาเหตุ

ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา ทั้ง ๆ ที่ความเกี่ยวข้องกันในลักษณะของความเป็นสาเหตุ นั้นไม่มีอยู่จริง แต่มันเป็นสิ่งที่เราคิดหรือจินตนาการเอาว่าเป็นเช่นนั้น
ตัวอย่าง

ตั้งแต่สองปีที่แล้ว ทุกครั้งที่ปีหมาไล่เสือผ้าชุดสีเขียว
ไปเจรจาธุรกิจ ก็ปรากฏว่าล้มเหลวทุกครั้ง เพราะฉะนั้น
เพื่อไม่ให้การเจรจาธุรกิจล้มเหลวอีกในอนาคต ปีหมา
ต้องไม่ไล่ชุดสีเขียวอีกต่อไป

การอ้างเหตุผลนี้ใช้สมมติฐานที่ว่า การไล่เสือผ้าชุดสีเขียวทำให้การเจรจาธุรกิจล้มเหลว โดยเหตุผลวิบัตินี้เกิดขึ้นจากการถือเอาว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนคือการไล่เสือผ้าสีเขียว ไปเจรจาธุรกิจนั้นเป็นสาเหตุของเหตุการณ์ที่ตามมาก็คือการเจรจาที่ล้มเหลว ทั้ง ๆ ที่มันเป็นเพียงการเกิดตามกันมาของสองเหตุการณ์ซึ่งไม่เพียงพอที่จะยืนยันความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุได้

กิจกรรมการเขียนที่ 3

1. จงบอกว่าการอ้างเหตุผลต่อไปนี้ เป็นเหตุผลวิบัติทางเนื้อหาแบบใด

1. มาลีซื้อเสื้อไหมสีน้ำเงิน เป็นผ้าไหม และใส่สบาย มาลาก็มีเสื้อไหมสีน้ำเงิน เป็นผ้าไหมเหมือนกัน เพราะฉะนั้น เสื้อของมาลาก็ต้องใส่สบาย
2. เพื่อนที่ทำงานชื่อบูนขาบอกว่า ยา "โนมอโคล" ทำให้เขาหายหวัด เพราะว่าภายหลังจากที่ทานยานี้ เธอรู้สึกดีขึ้นมาก และเราก็เชื่อว่าเป็นเช่นนั้น จึงไปซื้อมาทานบ้าง
3. สุธีใช้รถบีเอ็มดับเบิลยูได้ไม่ถึงปีก็มีปัญหาเครื่องกระตุก ส่วนสุธรรมใช้รถวอลโว่มา 6 เดือนมีปัญหาเครื่องเร่งไม่ขึ้น และสุธนที่ใช้รถโฟล์คสวาเกนก็มีปัญหาเครื่องร้อน เพราะฉะนั้นสรุปได้เลยว่ารถยุโรปไม่ดี

4. ก่อนที่บริษัทสยามธุรกิจจะมีคุณสุทัศน์เป็นประธานบริษัท บริษัทนี้มีพนักงาน 50 คนและมีกำไร 10 ล้านบาท ในระยะเวลา 3 ปี จำนวนของพนักงานและกำไรได้เพิ่มเป็น 2 เท่า คุณสุทัศน์ต้องเป็นผู้ที่ได้ทำประโยชน์ให้กับบริษัทมากอย่างแน่นอน

5. ตอนที่รถยนต์ของฉันมีอาการเหมือนรถคุณตอนนี้ ฉันเปลี่ยนผ้าเบรคใหม่แล้วก็หาย ฉันเชื่อเหลือเกินว่ารถคุณก็ปัญหาเดียวกัน

6. กรุงเทพฯเป็นเมืองที่มีสถานีตำรวจมากกว่าเมืองอื่น ๆ ของไทย และอาชญากรรมก็เกิดขึ้นในกรุงเทพฯมากกว่าที่อื่น เพราะฉะนั้นถ้าต้องการ จะไม่ให้มีอาชญากรรม เราก็ต้องไม่ให้มีสถานีตำรวจในกรุงเทพฯเลย

7. หนังสือพิมพ์ไทยวันนี้ลงข่าวเรื่องนักเรียน นักศึกษาหลายสิบคนหนีเรียนไปมั่วสุมและข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กไทยล้วนแล้วแต่สิ้นหวัง สิ้นอนาคต ด้วยกันทั้งนั้น

8. ผู้อำนวยการคนใหม่มีอคติกับผู้หญิง เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เขาแต่งตั้งที่ปรึกษา ผู้ช่วย และเลขานุการ เป็นผู้ชายทั้งหมด

9. ไม่นานหลังจากที่คาราชาชือคังหย่าขาดจากภริยาเพื่อไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่ เขาก็เสียชีวิต เพราะฉะนั้น ถ้าไม่อยากตายเร็ว พวกผู้ชายที่มีครอบครัวแล้วก็ต้องไม่หย่าภริยาไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่

10. สัตว์บางสายพันธุ์เป็นที่ต้องการมากกว่าบางสายพันธุ์ และการที่จะสร้างสายพันธุ์ที่ดีซึ่งเป็นที่ต้องการนั้นก็จะต้องมีการบำรุงพันธุ์ และทางหนึ่งที่จะทำได้ก็โดยการคัดเลือกสายพันธุ์ ในทำนองเดียวกัน เราอาจจะสร้างสายพันธุ์ของมนุษย์ที่ดีและเป็นที่ต้องการได้โดยการคัดเลือกสายพันธุ์

4. เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา

4.1 ความหมาย

เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา เป็นการอ้างเหตุผลบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการใช้ องค์ประกอบทางจิตวิทยา มาช่วยให้ผู้อื่นยอมรับข้อสรุปที่เสนอ

แม้ว่าองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่นำมาใช้เป็นข้ออ้างเหล่านั้นอาจจะ เกี่ยวข้องหรือก่อให้เกิดผลในทางจิตวิทยา เช่น ทำให้กลัว สงสารเห็นใจ สร้างความรู้สึก ให้อุบายเป็นหรือไม่อยากเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ฯลฯ ที่จะทำให้ยอมรับข้อสรุปที่เสนอ แต่มันก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อสรุปในเชิงตรรกวิทยา ข้อสรุปที่ได้จากการคิดหา เหตุผลในลักษณะดังกล่าวนั้นบางครั้งอาจจะดูเหมือนว่าตามมาจากข้ออ้างและนำยอมรับ แต่ในทางตรรกวิทยาแล้วถือว่าการอ้างเหตุผลที่บกพร่อง เนื่องจากข้อสรุปนั้นไม่ได้ เกี่ยวข้องหรือตามมาจากข้ออ้าง (ซึ่งมีองค์ประกอบทางจิตวิทยา) นั้นเลยในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการคิดหาเหตุผล กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อสรุปกับข้ออ้างนั้นเป็น ไปด้วยอารมณ์ (emotional) ไม่ได้เป็นไปด้วยเหตุผล ดังนั้น สำหรับเหตุผลวิบัติทาง จิตวิทยาแล้ว เราจะต้องพิจารณาแยกความแตกต่างระหว่างการอ้างเหตุผลที่มีหลักฐาน ที่แท้จริงกับการอ้างเหตุผลที่อ้างอารมณ์ความรู้สึก (emotional appeal) ที่แสดงออกมาใน หลายรูปแบบที่ต่าง ๆ กัน

4.2 แบบของเหตุผลวิบัติทางจิตวิทยา

เหตุผลวิบัติทางจิตวิทยาที่ปรากฏในการอ้างเหตุผลนั้นมีมากมาย ในที่นี้ จะกล่าวถึงเพียงบางส่วนและบางรูปแบบเท่านั้น คือ

4.2.1 การอ้างอำนาจ

4.2.2 การอ้างเมตตาธรรม

4.2.3 การอ้างคนส่วนมาก

4.2.4 การอ้างความไม่รู้

4.2.5 การโจมตีตัวบุคคล

4.2.1 การอ้างอำนาจ (Appeal to Force)

การอ้างอำนาจเป็นเหตุผลวิบัติทางจิตวิทยาอันเกิดจากการที่ผู้อ้างเหตุผลใช้อำนาจทำให้ผู้อื่นต้องยอมรับข้อสรุปของคนด้วยการข่มขู่ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมว่าหากไม่ยอมรับข้อสรุปดังกล่าวแล้วจะต้องได้รับอันตรายหรือผลเสียหายไม่ว่าจะแก่ร่างกายหรือ จิตใจก็ตาม ทั้ง ๆ ที่การข่มขู่ไม่ได้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธกับข้อสรุปในเชิงตรรกวิทยา

ตัวอย่าง

ผมรู้ว่าพวกคุณไม่เห็นด้วยกับการให้คุณสุรนขึ้นเป็นผู้จัดการฝ่ายบุคคลคนใหม่ แต่อย่างไรเสียผมก็เชื่อว่าพวกคุณจะเปลี่ยนใจ เพราะถ้าหากว่าคุณสุรนไม่ได้ตำแหน่งนี้ เราอาจจะต้องมีการจัดการในเรื่องบุคลากรกันใหม่ และอย่างแรกที่จะต้องทำก็คือปลดพนักงานครึ่งหนึ่งออกจากงาน

4.2.2 การอ้างเมตตาธรรม (Appeal to Pity)

เหตุผลวิบัติจากการอ้างเมตตาธรรมเป็นการที่ผู้อ้างเหตุผลทำให้ผู้อื่นต้องยอมรับข้อสรุปที่ตนเสนอเนื่องจากเกิดความสงสารเห็นใจ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การอ้างเหตุผลนั้นไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่สนับสนุนข้อสรุป ทรายความทั้งหลายมักใช้วิธีการ นี้ทำให้ถูกความของคนเห็นผิดหรือได้รับการบรรเทาโทษ

ตัวอย่าง

ศาลที่เคารพ จากข้อเท็จจริงที่แสดง แม้ว่าจำเลยจะได้ทำผิดจริงตามที่กล่าวอ้าง แต่การกระทำของจำเลยเป็นไปโดยไม่ได้เจตนาและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จำเลยเป็นชาวบ้านธรรมดาที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ยากจน ภริยาเสียชีวิต และมีลูกเล็ก ๆ ที่ต้องเลี้ยงและดูแลถึง 4 คน และถูกคนหนึ่งก็เป็นเด็กที่พิการทางสมอง ช่วยตนเองไม่ได้ หากจำเลยต้องได้รับโทษ เด็ก ๆ เหล่านั้นจะมีชีวิตอยู่ได้อย่างไร กระผมจึงขอรบกวนวิงวอนขอความเมตตา ขอให้ยกฟ้องจำเลย

4.2.3 การอ้างคนส่วนมาก (Appeal to the People)

เหตุผลวิบัติจากการอ้างคนส่วนมากเป็นการที่ผู้อ้างเหตุผลทำให้ผู้อื่นต้องยอมรับข้อสรุปของคนด้วย การอ้างคนส่วนมากไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม

โดยใช้ผลทางจิตวิทยาอันจะเกิดขึ้นจากการปฏิเสธข้อสรุป เช่น การไม่ได้รับการยอมรับ, การไม่ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของคนหมู่มากที่เป็นคนดี, คนมีชื่อเสียง, คนที่มีพรสวรรค์ หรือคนพิเศษ ซึ่งก็หมายถึงการเป็นคนที่ไม่มีคนรัก นับถือ ยกย่อง ให้คุณค่า ให้ความสำคัญ และให้การยอมรับมาเป็นสิ่งที่ทำให้คนอื่นต้องยอมรับข้อสรุปนั้น

ตัวอย่าง

คุณก็คงเป็นอีกผู้หนึ่งที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ “เบสท์” ด้วยเหตุที่ 80% ของผู้คนทั่วโลกเลือกใช้ “เบสท์”

ตัวอย่าง

แซนดี ครอฟอร์ด เป็นหนึ่งในผู้มีพรสวรรค์ที่เลือกใช้ “ดีไวน์” น้ำหอม “ดีไวน์” ...น้ำหอมสำหรับผู้มีพรสวรรค์ เช่นคุณ

4.2.4 การอ้างความไม่รู้ (Appeal to Ignorance)

เหตุผลวิบัติจากความไม่รู้เป็นการอ้างเหตุผลที่เกิดขึ้นในกรณีที่ข้ออ้างนั้นยังเป็นสิ่งที่ไม่อาจยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าเป็นเช่นไร จริงหรือเท็จ แต่ข้อสรุปกลับกล่าวสรุปอย่างชัดเจนแน่นอน

ตัวอย่าง

เราได้พยายามหาหลักฐานเพื่อพิสูจน์หรือยืนยันเรื่องมนุษย์ต่างดาวกันมาเป็นเวลานาน แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะฉะนั้น เราก็ต้องสรุปว่า มนุษย์ต่างดาวนั้นเป็นเรื่องไร้สาระ

คำอธิบาย ข้ออ้างในการอ้างเหตุผลนี้ไม่ได้บอกอะไรเกี่ยวกับมนุษย์ต่างดาว มันเป็นแค่บอกว่ามีผู้ที่ได้พยายามหาหลักฐานดังกล่าวแต่ล้มเหลว ข้ออ้างนี้จึงไม่สัมพันธ์กับข้อสรุป และเป็นเหตุผลวิบัติ

4.2.5 การโจมตีบุคคล (Personal Attack)

เหตุผลวิบัติเนื่องจากการโจมตีบุคคลเป็นการอ้างเหตุผลที่มีการใช้การโจมตีตัวบุคคลกับผู้อ้างเหตุผลทำให้เสียหน้า ได้ฉาย ขาดความน่าเชื่อถือ เพื่อหวังผลในการทำให้การผู้คนไม่ยอมรับในข้อสรุปหรือไม่ยอมรับในการอ้างเหตุผลนั้น

โดยการโจมตีบุคคลนั้นจะเป็นไปได้ใน 3 ลักษณะคือ การโจมตีด้วยคำพูด (ad hominem abusive) การโจมตีโดยการใช้สถานการณ์ (ad hominem circumstantial) และการโจมตีด้วยการชอกกลับ (tu quoque หรือ “you, too”)

ตัวอย่างที่ 1

คุณแม่ว่ากล่าวตักเตือนลูกที่พูดจาไม่เพราะว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่น่ารัก ไม่สมควรทำ แต่ลูกตอบกลับว่า " ก็แล้วทำไมคุณแม่ก็พูดไม่เพราะเหมือนกันตอนที่คุณแม่โกรธคนที่ขับรถปาดหน้าและไม่มีมารยาทชอบเบียดแซงเข้ามาเล่าคะ "

คำอธิบาย เป็นเหตุผลวิบัติจากการโจมตีบุคคลด้วยการศอกกลับ

ตัวอย่างที่ 2

สุธรรมกับสุธนต่างก็ลงสมัครเป็นประธานสมาคมนักเรียนเก่าแห่งหนึ่ง ทั้งสองขึ้นพูดปราศรัยบนเวทีในงานชุมนุมศิษย์เก่า หลังจากทีสุธรรมปราศรัยจบสุธรรมก็ขึ้นไปพูดว่า " ท่านทั้งหลายคงได้ทราบถึงผลงาน ความคิด และวิสัยทัศน์ของคุณสุธรรมที่เป็นคู่แข่งของผมแล้ว ผมยอมรับว่าคุณสุธรรมเป็นคนเก่ง มีความสามารถรอบด้าน การให้เหตุผลในเรื่องการจัดการปัญหาการเงินของสมาคมก็ฟังดูดีครับ แต่ผมว่าเอาคนที่ขึ้นชื่อว่าเป็นเสือน่าฟังมาเป็นประธานสมาคมจะยังงัย อยู่นะครับ "

คำอธิบาย เป็นเหตุผลวิบัติจากการโจมตีบุคคลโดยการใช้คำพูด

ตัวอย่างที่ 3

คุณสุณีย์บอกว่าอาหารเสริมนั้นเป็นสิ่งที่ดีและจำเป็นสำหรับทุกคน ทั้งหญิงและชาย ผู้ใหญ่และคนชรา สุวัฒนาซึ่งไม่เห็นด้วยกับการทานอาหารเสริมให้เหตุผลว่า "พวกคุณก็ได้ฟังถึงสรรพคุณและประโยชน์ของอาหารเสริมกันอย่างละเอียดลออแล้ว ก็ทำไมอาหารเสริมจะไม่ดีล่ะคะ ถ้าคุณสุณีย์เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่มียอดขายมากที่สุดในประเทศ "

คำอธิบาย การอ้างเหตุผลนี้เป็นเหตุผลวิบัติจากการโจมตีบุคคลโดยการใช้สถานการณ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

1. จงบอกว่าการอ้างเหตุผลต่อไปนี้ เป็นเหตุผลวิบัติทางจิตวิทยาแบบใด

1. คุณคงไม่ให้วิศวกรสมเกียรติเป็นผู้รับผิดชอบความผิดพลาดในการที่ตึกถล่มลงมาเป็นแน่ เพราะคุณสมเกียรติแก่ก๊ทนทุกซ์ทรมานมากแล้ว จากการเป็นอัมพาต และโหนจะภริยาและลูก ๆ ของแกที่ดึงมาเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถยนต์อีก

2. คุณคงอยากได้และเลือกซื้อนาฬิกาโรเลกซ์แน่ ๆ เพราะโรเลกซ์เป็นนาฬิกาที่ดีมีคุณภาพ คนที่มีฐานะและมีชื่อเสียงในสังคมใช้นาฬิกาข้อมือกันทั้งนั้นแหละครับ

3. เราน่าจะไม่ยอมรับการอ้างเหตุผลและโครงการประชาร่วมใจ ของนายจินดา เพราะคุณก็รู้ว่าเขาเป็นทหารที่เผด็จการและเคยมีชื่ออยู่ในกลุ่มพวกที่พยายามจะทำรัฐประหาร

4. ที่ผ่านมายังไม่เคยมีใครสามารถหาหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่ายักษ์มีอยู่จริง ดังนั้น เราจึงต้องสรุปว่ายักษ์นั้นเป็นเรื่องของเทพนิยายเท่านั้น

5. ปรัชญาของนิตเช่นนั้นไม่น่าจะได้รับการตีพิมพ์หรือได้รับความสนใจ เพราะเขาเป็นคนที่นอกกริต ไม่เชื่อในพระเจ้าและยังเสียดสีก่อนเสียชีวิตด้วยโรคซิฟิลิส

6. ตำแหน่งที่ว่างในแผนกการเงินนี้เราควรจะให้แก่สมพงษ์ เพราะครอบครัวเขากำดั่งลำบาก ภริยาก็ถูกออกจางาน ลูกก็ยังเล็ก คุณพ่อเขาก็ป่วยมาก

7. คุณควรจะได้อ่านแฮรี่ พอตเตอร์ นะ หนังสือเรื่องนี้ขายดีกว่าล้านเล่มแล้วทั่วโลก และตอนนี้ใคร ๆ ก็กำลังพูดถึงหนังสือเรื่องนี้กันทั้งนั้น

8. นายแพทย์สิทธิ์ได้แนะนำให้นวลปรางทำศัลยกรรมตกแต่ง
แทบจะทั้งตัว ไม่ว่าจะตา จมูก คาง หน้าผาก หน้าอก แต่ฉันท้าว่าเขาไม่น่า
จะเชื่อ หมอมากมายนัก เพราะถ้าเขาทำอย่างที่หมอแนะนำ หมอก็รับทรัพย์
ก้อนโต ไปเท่านั้นเอง

9. ทีนิด : “ น้อยไม่พูดความจริง ปิคบังคุณพ่อคุณแม่เรื่องที่ทำ
ของเสียมันไม่คืนนะ ”

น้องน้อย : “ อาทิตย์ก่อนทีนิดก็ไม่ยอมบอกความจริงคุณแม่
เรื่องถูกคุณครูทำโทษมันก็ไม่คืนเหมือนกัน ”

10. ผู้จัดการต้องขึ้นเงินเดือนให้นวลนะคะ ถ้าไม่อย่างนั้น
บ้านแตกแน่ ถ้าภริยาผู้จัดการรู้ว่าเงินที่บอกว่าเอามาขายกิจการนั้นจริง ๆ
แล้วเอาไปเสียพนันบอล

การประเมินผลหลังเรียน

จงบอกว่าข้อความต่อไปนี้อาจจริงหรือเท็จ

- ___ 1. ประโยคที่ไม่อาจบอกได้ว่าจริงหรือเท็จนั้นไม่ใช่ข้อความ
- ___ 2. การอ้างเหตุผลแบบอุปนัยเป็นการอ้างเหตุผลที่ข้อสรุปตามมาจากข้ออ้างในลักษณะของความน่าจะเป็น
- ___ 3. "สมเหตุสมผล" เป็นคำทางตรรกวิทยาที่ใช้เรียกการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยที่ข้อสรุปตามมาจากข้ออ้างโดยจำเป็น
- ___ 4. การอ้างเหตุผลที่สมบูรณ์นั้นอาจจะไม่สมเหตุสมผลก็ได้
- ___ 5. วิธีการในการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทั้ง 5 วิธีของมิลล์นั้นเป็นวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องสาเหตุได้โดยอัตโนมัติ
- ___ 6. สมมติฐานเป็นสิ่งที่ได้มาจากหลักฐานโดยตรง
- ___ 7. การอ้างเหตุผลโดยอาศัยแนวเทียบนั้นไม่ได้เป็นการพิสูจน์ข้อสรุป แต่เป็นการสนับสนุนข้อสรุปนั้น

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

8. ข้อความใดไม่ถูกต้อง
 1. คำว่า "โดยเฉลี่ย" นั้นมีความหมายหลายอย่าง
 2. คำว่า "จำนวนร้อยละ" นั้นเป็นคำสัมพัทธ์ ในบริบทที่ต่างกัน มันจะมีความหมายต่างกัน
 3. ในทางสถิติ ตัวอย่างที่เป็นกลางนั้นจะต้องได้มาจากการสุ่ม
 4. ในกรณีตัวอย่างมีขนาดใหญ่ เราไม่จำเป็นต้องใช้การสุ่มตัวอย่างร่วมด้วย
9. "จากการเปรียบเทียบสถิติ นักอาชีวศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างการเพิ่มขึ้น-ลดลงของอัตราการจ้างงานและการโจรกรรม คือ เมื่ออัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้น อัตราการโจรกรรมจะน้อยลง และเมื่ออัตราการจ้างงานลดลง อัตราการโจรกรรมจะเพิ่มมากขึ้น นักอาชีวศึกษาจึงสรุปว่า การว่างงานนั้นเป็นสาเหตุของการโจรกรรมที่เพิ่มขึ้น " การอ้างเหตุผลนี้ใช้วิธีการใดของมิลล์ในการค้นหาสาเหตุ
 1. วิธีพิจารณาความเหมือน
 2. วิธีพิจารณาความเหมือนร่วมกับความแตกต่าง